

СТАНОВИЩЕ

От проф.дн Красимира ПЕТРОВА Колева-Минева, ВТУ „Св.Св.Кирил и
Методий”

За дисертация на тема:

**„ИНТЕГРИРАНЕ НА ИЗКУСТВОТА В ПРЕПОДАВАНЕТО И ТЯХНОТО
ВЛИЯНИЕ ВЪРХУ МОТИВАЦИЯТА И УСПЕХА НА УЧЕНИЦИТЕ ”**

разработена от **АЙЯ АЛНАШЕФ**

за придобиване на ОНС „Доктор” в направление 3.2 Психология

Научни ръководители:
Проф. д.пс.н. Галя Герчева,
Доц. д-р Ваня Христова

Актуалността на разглежданите в дисертационния труд проблеми е неоспорима, тъй като мултиетническата среда предполага зачитането на на културни фактори в образователния процес, които силно влияят на мотивацията за учене. Социално значим процес в образователната среда е интегрирането на изкуствата и отражението на включените арттерапевтични фактори в успеваемостта на учениците.

1. Общо представяне на дисертационния труд.

Представеният докторантски труд е интердисциплинарен и засяга етнокултурната и педагогическа психология. Състои се от увод, три логически свързани глави и заключение, литература и приложения с общ обем от 118 страници.

Основният текст съдържа 10 таблици и 5 фигури. Списъкът с използваната литература съдържа 81 заглавия на английски език, между които и интернет-позовавания, релевантни на избраната проблематика.

2. Съдържателни страни и акценти.

В **Увода**, който се явява и **първа глава**, се открояват изискуемите елементи като актуалност, социална значимост, мотивация за избор на тема, цел, изследователски задачи, методика на изследване и хипотези – кратко, но достатъчно информативно и прецизно формулирани.

Втората глава „Теоретичен обзор на проблема“ са представени основните теоретични основи на интерпретираната проблематика и становището на авторката, че обучението е пряко свързано с изкуството от позицията на учителската професия като особен вид дейност, чиято роля е не само да обучава, но и да формира отношение към ученето на основата на преживявания, което, от своя страна, води до формиране на качества на личността, важни за разрешаване на житейски въпроси. Подчертана е интегративната роля на изкуството в процеса на учене с разбиране.

Подходът „Активизъм в изкуството“ е особено ценен за отгариначаве и интегриране в общества на различности в религиозно, етническо, национално отношение. Илюстративните примери подпомагат възприемането на авторската теза.

В същата глава са посветени страници на мотивацията, успеваемостта, ролята на творческото мислене, стиловете на обучение като неделими компоненти от УВП.

Третата глава „Дизайн на емпиричното изследване“ представлява план-програма на изследването и съдържа добре формулираните компоненти на такава – цел, задачи, хипотези, предмет и обект, избран инструментариум. Въвеждането на контролна извадка е уместно в случая, за да се открие ролята на изкуството като интеграционен фактор в УВП. Резултатите са добре

представени таблично и графично и това подпомага възприемането на текстовия масив.

Заключението е стегнато, кратко, но обобщаващо и създаващо впечатление за завършеност.

Авторефератът накратко пресъздава основни компоненти от дисертационния труд. Трите публикации презентират и популяризират труда.

3. Приноси

Напълно приемам формулираните от докторантката приноси и ги коментирам по следния начин:

- Създаден е ресурсен пакет за учителите по изкуства, който позволява да се включи изкуството като неделима част от обучението по различни предмети, адаптиран и поднесен разбираемо;
- Доказано е, че интегрирането на изкуството в обучението повишава интереса и мотивацията за учене на учениците;
- Доказано е, че интегрирането на изкуството в обучението повишава успеваемостта на учениците;
- Предложените програми за включване на изкуството в учебно-възпитателния процес са с висока степен на внедримост в израелските училища и в училища със сфоден разнороден състав на учениците;
- Теоретичните обзори, реализирани от докторантката, дообогатяват наличните знания в педагогическите науки и в педагогическата психология.

4. Бележки и препоръки.

Нямам забележки към труда, а по-скоро препоръки, свързани с формалното изложение на текста. Налице са излишни компоненти, реално се препокриват увод и първа глава, но това в съдържателен план не намалява достойнствата на труда.

5. Заключение

На основата на гореизложения анализ, призовавам членовете на Научното жури да дадат своя положителен вот за дисертацията на Айя Алнашеф на тема: **„ИНТЕГРИРАНЕ НА ИЗКУСТВАТА В ПРЕПОДАВАНЕТО И ТЯХНОТО ВЛИЯНИЕ ВЪРХУ МОТИВАЦИЯТА И УСПЕХА НА УЧЕНИЦИТЕ“**. Смятам, че отговаря напълно на изискванията за придобиване на образователната и научна степен „доктор” в ПН 2.3.Психология, като аз ще гласувам „За“.

01.11.2023 г.
Гр. В.Търново

Изготвил:
/проф. дн Красимира Петрова/